

Tatiana Šoltésová: Aktuárske modelovanie v životnom poistení

Mária Bilíková¹

Táto monografia, ktorá vyšla nedávno vo vydavateľstve Letra Edu, Bratislava, je príspevkom do stále málopočetnej rodiny pôvodných domácich publikácií venovaných problematike životného poistenia. Na relatívne malom priestore 146 strán poskytuje stručný, pritom však podrobný prehľad toho, čo patrí do oblasti práce aktára v životných poisťovniach, ktorý sa venuje modelovaniu úmrtnosti ako aj oceňovaniu produktov a určovaniu rezerv v životnom poistení. To túto publikáciu predurčuje stať sa užitočnou pomôckou predovšetkým pre pokročilých čitateľov zaujímavých sa o životné poistenie, najmä jeho stochastické modelovanie.

Práca je členená do šiestich kapitol sprevádzajúcich čitateľa od vysvetlenia základných pojmov stochastického modelovania úmrtnosti, cez oceňovanie základných poisťných produktov na úmrtie, dožitie i dôchodkov až po princípy kalkulácie poisťných rezerv.

Prvá kapitola uvádza do problematiky životného poistenia, charakterizuje tiež základné pojmy v stochastickom prístupe ako aj parametrické modely úmrtnosti. Okrem štandardných starších no doposiaľ stále využívaných modelov úmrtnosti treba vyzdvihnúť, že autorka charakterizovala aj jeden z najmladších modelov, a to CoDe model úmrtnosti. Pre spojitú aj diskretnú náhodnú premennú sú v publikácii odvodené základné funkcie aj číselné charakteristiky.

Druhá kapitola je venovaná úmrtnostným tabuľkám založeným na stochastickom prístupe s dôrazom na metódy odhadu úmrtnostných mier a ich interpoláciu pre neceločíselné veku.

V tretej a štvrtej kapitole monografie sa autorka sústredila na problematiku stochastického oceňovania produktov v životnom poistení. Zatiaľ čo tretia kapitola hovorí o diskretnom modeli (poistenia splatné na konci alebo začiatku zvoleného obdobia), štvrtá časť je venovaná spojitú situácii (výplata dávok bezprostredne po úmrtí a spojitú dôchodky). Považujem za potrebné vyzdvihnúť komplexnosť spracovania tejto problematiky, v monografii je ukázané oceňovanie doživotných, dočasných i odložených poistení, tiež podrobných situácií ako aj poistení s premenlivými výplatami dávok. Autorka navyše v časti 4.4 ukázala, ako sa do poistení popri stochastickom modelovaní úmrtnosti vkladá stochastická intenzita úrokovania.

Kapitola päť je venovaná určovaniu poisťného na základe rôznych princípov pri využití náhodnej premennej straty poisťovateľa z posudzovanej poisťky (princíp ekvivalencie, percentilový princíp a princíp ekvivalentnej užitočnosti).

V záverečnej kapitole monografie je stručne zhrnutý stochastický pohľad na kalkuláciu rezerv pre základné typy životných poistení.

Autorka dala prednosť priamemu a účelnému štýlu, venovala sa často aj detailnému odvodzovaniu jednotlivých vzorcov, v prípade potreby ich využitie či doplnenie ilustrovala na aplikáciách. Takto koncipovaná publikácia má všetky predpoklady stať sa vítaným doplnkom knižnice každého záujemcu o problematiku aktuárskeho modelovania v životnom poistení, ako aj pohotovou príručkou profesionála pracujúceho v tejto oblasti. Začiatočníkom a študentom však rozhodne nie je možné odporučiť ju ako jediný zdroj informácií, čo ani nebolo zámerom autorky.

¹ Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra matematiky a aktuárstva, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, maria.bilikova@euba.sk.